

2006-03-27

Avdelning: Hälsoskydd och
Miljöövervakning
Handläggare: Gunela Andersson, Yvonne
Bergensund,
Telefon: 08-508 28 806
Fax: 08-508 28 808
E-post: gunela.andersson@miljo.stockholm.se

MHN 2006-04-11 p 10

Förslag till folkhälsoprogram för Stockholms stad

Remiss från Kommunstyrelsen, Dnr 325-888-2006

Förslag till beslut

1. Tillstyrka förslaget till folkhälsoprogram för Stockholms stad
2. Åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Carl-Lennart Åstedt

Birgitta Björk

Bakgrund

I arbete med att ta fram folkhälsoprogrammet har ett stort antal förvaltningar varit involverade. Miljöförvaltningen har varit delaktig i arbetsgruppen för ett folkhälsoprogram. Framför allt har erfarenheterna av och kopplingen till det långsiktiga miljöarbetet i Stockholms stad kommit att genomsyra diskussionerna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har nu fått "Förslag till folkhälsoprogram för Stockholms stad" på remiss. Remisstiden sträcker sig till den 28 april 2006.

Bilaga

örvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positivt till det framlagda förslaget till ett folkhälsoprogram för Stockholms stad. Vi ser det föreslagna programmet som en möjlighet att höja ambitionsnivån och som ett komplement till lagstiftningen och kommande miljöprogram för Stockholm stad. Folkhälsoprogrammets målområde 5-”Sunda och säkra miljöer och produkter” - ger en koppling mellan den ekologiska och den socioekonomiska dimensionen av en hållbar utveckling. Detta ger i sin tur ett folkhälsoperspektiv på de nationella miljö kvalitetsmålen.

Miljöförvaltningens erfarenhet, utifrån sin medverkan i framtagandet av förslaget till folkhälsoprogram, är att det är viktigt att tydligt informera om vad folkhälsoarbetet handlar om, hur det skiljer sig från andra intilliggande arbeten mm. Inledningsvis görs detta i folkhälsoprogram men brister finns under respektive målområde. Det behöver tydliggöras hur folkhälsoarbetet och t.ex. miljöarbetet kompletterar varandra, när det gäller exempelvis bullret som skadefaktor och grönområdena som friskfaktor för god hälsa.

En struktur av målområde 5 som i så stor utsträckning som möjligt följer det nationella Folkhälsoprogrammets struktur skulle förtydliga detta perspektiv.

Folkhälsokansli - Hållbarhetskansli

Det är bra att en bred delaktighet eftersträvas och betonas som en utgångspunkt i det fortsatta arbetet, liksom långsiktighet, samverkan, vetenskaplig grund och helhetsperspektiv. Förslaget med en folkhälsostrateg knuten till SLK bör gynna flera av dessa utgångspunkter. Med tanke på Vision Stockholm 2030 menar vi dock att det är viktigt att en sådan funktion ingår som en del i ett framtida ”Hållbarhetskansli” som kan bli en gemensam bas för programarbetet i Stockholms stad. Det är också viktigt att implementeringen av folkhälsoarbetet samordnas med det nya miljöprogrammet, såväl vad gäller kommunikation, uppföljning och gränsdragningar. I Miljöförvaltningens arbete med miljöprogrammet och folkhälsoprogrammet har beröringspunkter, överlappningar och gränsdragningar mellan de olika programmen diskuterats. Det har varit lätt att identifiera beröringspunkter och överlappningar – men desto svårare att bestämma var gränserna mellan de olika programmen går. Ett gemensamt ”Hållbarhetskansli” skulle underlätta gränsdragningarna mellan olika program.

Miljöförvaltningen ser det även som värdefullt med folkhälsosamordnare vid respektive berörd förvaltning inkl. fackförvaltningar och bolag.

Styrning, lokala mål och uppföljning

Det är nödvändigt att förtydliga vilka mål som i huvudsak innebär internt arbete inom egna verksamheten respektive externt arbete gentemot stockholmarna/invånarna. Jämför gärna med det interna miljöarbetet inom en verksamhet och det externa miljöarbetet, Agenda 21-arbetet, där invånare, näringsliv m fl måste bidra för att miljömålen ska uppnås.

Översynen av folkhälsoprogram bör även ske i samverkan med berörda förvaltningar och bolag – och inte endast göras i samverkan mellan Socialförvaltningen och SLK, som förslaget anger. Ett inrättande av ett ”Hållbarhetskansli” skulle även samordna och underlätta uppföljningen av mål från närliggande program.

Bestämningsfaktorer och indikatorer

Det bör förtydligas att framtagningen av indikatorerna till folkhälsoprogrammet ska ske i samverkan med ansvariga för angränsande program som har erfarenheter, kunskap och data till mål, delmål och nyckeltal på både lokal stadsdelsnivå och för hela Stockholm.

Miljöprogrammet och Stockholmarnas indikatorer för hållbar utveckling samt Medborgarenkäten är tydliga exempel på detta. Vi anser att en utvecklad form av Miljöbarometern (www.stockholm.se/miljobarometern) även kan användas som ett hjälpmedel i uppföljningsarbetet.

Målområdena

Målområdena behöver utvecklas något. Generellt är informationen under respektive målområde mycket begränsad. Miljöförvaltningen anser att ansvarsfördelningen kan klargöras tydligare, och därmed också kopplingen till folkhälsoprogrammet, för de olika huvudaktörerna inom respektive målområde. Det är viktigt, då folkhälsoprogrammet förutsätter tvärvetenskaplighet, vissa samverkansområden är nya – mellan aktörer som kanske inte tidigare har samarbetat – och det kan bidra till ökad delaktighet i folkhälsoarbetet. Ett exempel: Genom den fysiska planeringen, som föregår stadens exploaterande verksamheter, har Stockholms stad stor rådighet och en viktig roll för att bevara och utveckla stadens natur, parker och annan grönska – sammantaget en viktig friskfaktor för såväl boende som anställda i Stockholm. Under *Huvudaktörer* i målområde 5 kan huvudaktörerna i detta fall kortfattat beskrivas enligt t.ex. följande:

- Stadsbyggnadsnämnden – beslut om fysisk planering och områdesskydd, t.ex. natur- eller kulturresevat,
  - Marknämnden – genomförandebeslut avseende exploatering av stadens mark och vatten.
  - Miljö- och hälsoskyddsnämnden – underlag till miljökonsekvensbeskrivningar, planremissinstans (granskar planers påverkan på miljö och hälsa), miljöövervakning,
- och så vidare för Stadsdelsnämnderna, Idrottsnämnden m.fl. huvudaktörer under målområdet.

Målområde 5 Sunda och säkra miljöer och produkter

I målområde 5 ingår på nationell nivå de 16 miljö kvalitetsmålen i begreppet ”Sunda miljöer och produkter”. ”Säkra miljöer och produkter” handlar däremot om skador i till exempel trafik- och arbetsmiljö samt hem, skola och fritid. För att förenkla Stockholms stads arbete inom detta målområde bör därför det lokala folkhälsoprogrammets underrubriker följa det nationella Folkhälsoprogrammets uppdelning.

- Sund utomhusmiljö (avseende luftkvalitet)
- Sunda produkter
- Sund inomhus- och närmiljö (inkl. buller)
- Säkra miljöer och produkter (skadeperspektivet)

Alternativt skulle underrubrikerna kunna vara:

- Sunda miljöer och produkter
- Säkra miljöer och produkter (skadeperspektivet)

En sådan uppdelning underlättar förståelsen för kopplingen mellan Miljöprogrammet och Folkhälsoprogrammet. Även för huvudaktörerna blir ansvarsfördelning och uppföljning tydligare.

För att förstå folkhälsoperspektivet inom mål 5 blir det tydligare om man tar upp exempel på *friskfaktorer* och *skyddsfaktorer* i texten. I det nationella folkhälsoprogrammet står det till exempel att sunda närmiljöer präglas av ”gröna miljöer och vattenområden som är tillgängliga för alla människor oavsett ålder, kön och personliga hinder”.

Bilagor till Stockholms folkhälsoprogram

I. Kostnader

Det är bra att stadsdelsförvaltningarnas behov av ekonomiskt stöd till lokalt arbete lyfts. Miljöförvaltningen vill uppmärksamma att även berörda fackförvaltningar kan vara i behov av ett sådant stöd, åtminstone i ett tidigt utvecklingsskede. För Miljöförvaltningens del förväntas ett behov av finansiering uppstå för särskild satsning på inventering och statistiska analyser, en miljöpsykologisk studie relaterad till buller i gröna rekreatiomsområden, barns och äldres tillgång till grönområden mm.

Stockholmarnas indikatorer för hållbar utveckling (USK rapport Miljö och miljövanor i Stockholm 2004 - Medborgarenkäten) är ett exempel på tidigare undersökningar som var ofinansierade på central nivå och som har anknytning till bestämningsfaktorer i folkhälsoprogrammet.

Samtliga dessa frågeställningar måste få sin lösning i kommande centrala budgetbeslut.

III styrande dokument och kopplingar till andra program

Folkhälsoarbetet ingår även i Ålborgåtagandena för europeiska städer och kommuner, som staden skrev under i april 2005

Hänvisningen till Allergiprogrammet bör bytas ut mot hänvisning till ett kommande ”Handlingsprogram för allergiförebyggande arbete”.

Slut

Bilagor:

Bilaga 1	”Stockholms folkhälsoprogram”
Bilaga 2	”Bilagor till Stockholms folkhälsoprogram”